

De Gentechvrije Burgers maken bezwaar en sturen een open brief tegen *kenmerk GGO IM-L 19-001*.

Lelystad, 17-12-2019

Minister van IenW

T.a.v. RIVM/VSP/Bureau GGO

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

Geachte minister,

D.m.v. dit bezwaar en open brief maken De Gentechvrije Burgers bezwaar tegen de volgende Vergunningaanvraag :

Op 25 september 2019 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW) van Photanol B.V. te Amsterdam een vergunningaanvraag op grond van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013 (hierna: Besluit ggo) ontvangen voor introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen. De aanvraag is geregistreerd met het kenmerk GGO IM-L 19-001.

De aanvraag betreft werkzaamheden met genetisch gemodificeerde cyanobacteriën (algen) in een gesloten systeem. Door de genetische modificatie wordt beoogd een organisch zuur te produceren dat doorgaans op chemische wijze wordt verkregen. De aanvraag omvat cyanobacteriën (Synechocystis sp.) waarin enkele genen gericht zijn uitgeschakeld en genen zijn ingebracht die coderen voor een fosfatase en carboxylase die tezamen resulteren in productie van glycolzuur.

De werkzaamheden zijn voorgenomen plaats te vinden in de gemeente Delfzijl.

Op grond van het Besluit ggo dient de Minister van IenW op deze aanvraag te beslissen. Advertentie.

Milieu risicoanalyse:

Dit baart ons zorgen:

*8. Het ouderorganisme PCC6803 is niet biologisch ingeperkt en kan erfelijk materiaal uitwisselen met andere micro-organismen. Het ouderorganisme is goed in staat om DNA op te nemen, **maar er is minder bekend over de mate van DNA overdracht naar andere micro-organismen (2.5).***

Hier ontbreekt gedegen onderzoek.

11. De gebruikte vectoren en hun afgeleiden bevatten als selectiemerkers genen die coderen voor de antibioticum resistentiegenen kanamycine (kan/aphX), chloramphenicol (cm/cat), spectinomycine (spec/AadA) en ampicilline (amp).

Ook de antibioticaresistentie genen baren ons zorgen. Moesten die al niet worden uitgefaseerd door de EU? (2)

*12. Om een hoge expressie van het glycolzuur in het organisme te bewerkstelligen zijn met behulp van de vectoren **verschillende genen verwijderd of onklaar gemaakt**. Daarna zijn **twee nieuwe genen** ingebracht die bijdragen aan de productie van glycolzuur, een fosfatase en een carboxylase. Deze genen zijn afkomstig van organismen die staan op Bijlage 2, lijst A1 van de Regeling ggo. Deze organismen bevatten geen schadelijke sequenties. Deze genen*

De Gentechvrije Burgers maken bezwaar en sturen een open brief tegen *kenmerk GGO IM-L 19-001*.

coderen voor enzymen die ook in het ouderorganisme aanwezig zijn, alleen de metabole activiteit verschilt. Deze enzymen coderen niet voor schadelijke stoffen (3.3).

**Minister u heb het volgende tijdens het COGEM symposium in Den Haag op 10 oktober 2019, gezegd:“
As I understand it, classical mutagenesis is a scattershot approach...” (1) toch keurt u deze aanvraag
weer goed. Het is bekend dat genen niet geïsoleerd leven, zij wisselen informatie uit met hun omgeving.
Haal je er een paar genen weg en voeg je weer andere toe, dan neem je die interactie niet mee. Men
trekt dan het geheel uit het verband. Net zo min als je geen deel van een klassiek muziekstuk kunt
vervangen door een stuk van de Beatles en de ouverture kunt verwijderen.**

*15. Op basis van de toegepaste genetische modificaties wordt het ggo **niet verondersteld** negatieve effecten te hebben op andere organismen (4.2).*

Aannames is geen wetenschap

*16. Overlevingsproeven met de ggo's in bodem- en watermonsters uit het introductiegebied toonden aan dat de ggo's **binnen 15-20 dagen** niet meer aantoonbaar zijn in water en **binnen 40-50 dagen** niet meer aantoonbaar in bodemmonsters. Overleving is iets langer bij 40C dan bij 20 0C (4.3, Fig. 5). Afname van het ggo is sterker dan dat van het ouderorganisme (Tabel 1 en 2).*

Maar wat gebeurt er in de tussentijd? DNA overdracht naar andere micro-organismen BV?

*18. Eventuele lekkage als gevolg van een incident **kan echter niet worden voorkomen**.*

Dus niet doen.

Wij maken bezwaar tegen deze gentechproef.

Hoogachtend,

Miep Bos, woordvoerster van De Gentechvrije Burgers (The European GMO-free Citizens), namens hen en ook namens en in opdracht (i.o.) van Stichting Ekopark, Lelystad.

Lelystad

www.gentechvrij.nl

Dit bezwaar en open brief is op termijn ook te vinden via <https://www.gentechvrij.nl/bezwaarschriften/>

(1) <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2019/10/10/address-by-minister-of-infrastructure-and-water-management-cora-van-nieuwenhuizen-at-the-cogem-symposium-in-the-hague>

(2) We zijn verheugd het volgende in het Besluit te lezen;

Artikel 3.21 Ingevolge het eerste lid van artikel 3.21 kan de minister de vergunning ook op andere gronden wijzigen of intrekken dan de reeds genoemde. Een voorbeeld is een wijziging van de tenaamstelling van de vergunning op verzoek. Het tweede lid geeft aan dat de minister vergunningen kan wijzigen of intrekken ter

De Gentechvrije Burgers maken bezwaar en sturen een open brief tegen kenmerk GGO IM-L 19-001.

uitvoering van besluiten of aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie of van de Europese Commissie. Een van situaties die zich hierbij kan voordoen, zou ter uitvoering zijn van het bepaalde in artikel 4, tweede lid, van richtlijn 2001/18. Deze bepaling is onder meer opgenomen ten behoeve van de uitfasering van het gebruik van genen welke resistentie tegen bij medische of veterinaire behandelingen gebruikte antibiotica tot expressie brengen en een ongewenst effect op de gezondheid van de mens of het milieu hebben. De uitfasering van ggo's met antibioticum-resistentiegenen gebeurt met het oog op het voorkomen van mogelijk negatieve effecten op de volksgezondheid of het milieu door bijvoorbeeld het verder verspreiden van resistenties tegen antibiotica die bij de medische dan wel veterinaire gezondheidszorg worden toegepast, tegen te gaan. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0018:NL:HTML>

Verder is bepaald dat de hiervoor bedoelde ggo's die reeds in de handel zijn gebracht dan wel waarmee handelingen voor overige doeleinden reeds zijn toegestaan, vanaf respectievelijk 31 december 2004 en 31 december 2008 geleidelijk worden uitgefaseerd. De hier benodigde intrekingsgrond – uitvoering van een Europese uitvoeringshandeling – wordt niet als zodanig genoemd in artikel 9.2.2.3 van de Wm en artikel 5.19 van de Wabo. Het voldoen aan Europese uitvoeringshandelingen zal evenwel als voorschrift aan de vergunning worden verbonden. Bij niet naleving van de uitvoeringshandeling kan de vergunning derhalve met toepassing van artikel 5.19 van de Wabo worden ingetrokken. Overigens is het voornemen de onderhavige intrekingsgrond alsnog in artikel 9.2.2.3 op te nemen. 137 Staatscourant 2011 nr. 18056 26 oktober 2011

Bijlage: Uittreksel KvK St. Ekopark.